

Poziție comună cu privire la implementarea Digital Services Act (DSA) la nivel național

O scrisoare deschisă către statele membre și Uniunea Europeană

Cuprins

Introducere	2
Principalele provocări și oportunități de implementare a regulamentului pentru servicii digitale la nivel național	2
Recomandări	3
1. Desemnarea coordonatorilor de servicii digitale (DSC) și asigurarea eficienței acestora	3
2. Garantarea independenței politice a DSC;	5
3. Includerea societății civile prin crearea de legături strânse cu DSC	6
4. Sensibilizarea opiniei publice	7
5. Asigurarea unui proces transparent și inclusiv de implementare a DSA	7
Semnături	8

Introducere

În contextul în care procesul politic de negociere a noului set de norme europene de referință pentru un mediu online mai sigur și mai responsabil s-a încheiat, organizațiile societății civile din întreaga Europă și-au unit forțele pentru a oferi sugestii cu privire la modul de consolidare a armonizării procesului de punere în aplicare a DSA în toate statele membre ale UE.

Recunoaștem urgența creării sistemului de supraveghere al Comisiei pentru platformele online foarte mari, însă acest lucru nu ar trebui să se facă cu prețul marginalizării rolului statelor membre; acestea trebuie să înființeze **coordonatori de servicii digitale (DSC)** independenți, care au de îndeplinit sarcini de supraveghere semnificative. Prin urmare, am dori să contribuim la dezbateri cu un set de recomandări care reprezintă o poziție comună a 14 organizații europene ale societății civile și experți independenți.

Principalele provocări și oportunități de implementare a DSA la nivel național

Membrii rețelei s-au reunit în decembrie pentru a discuta situația din fiecare țară în parte și pentru a identifica provocările fundamentale comune la nivel transfrontalier. **Principalele probleme percepute de societatea civilă din întreaga UE sunt:**

1. **Desemnarea coordonatorilor de servicii digitale și asigurarea eficienței acestora;**
2. **Garantarea independenței politice a DSC;**
3. **Includerea societății civile prin crearea de legături strânse cu DSC**
4. **Sensibilizarea opiniei publice cu privire la drepturile cetățenilor și la conștientizarea furnizorilor cu privire la noile obligații; și**
5. **Asigurarea unui proces transparent și inclusiv de implementare a DSA**

Deși provocările legate de punerea în aplicare a DSA sunt semnificative, acestea oferă statelor membre o ocazie unică de a-și reforma sistemele de supraveghere a platformelor de servicii digitale.

Recomandări

Având în vedere provocările menționate mai sus, formulăm următoarele recomandări:

1. Desemnarea coordonatorilor de servicii digitale și asigurarea eficienței acestora

Resurse tehnice, financiare și umane adecvate

Rolul coordonatorilor de servicii digitale va depăși simpla coordonare a autorităților naționale de reglementare și comunicarea cu Comisia Europeană și cu Consiliul European pentru Servicii Digitale. Instituțiile selectate vor trebui să dețină suficiente capacități în materie de analiză a datelor, expertiză în drept, drepturile omului, sociologie, psihologie, design UX, publicitate online, cercetare și dezvoltare în domeniul tehnologiei digitale și alte discipline, precum și alte experiențe practice (de exemplu, în ceea ce privește moderarea conținutului, certificarea organismelor de soluționare extrajudiciară a litigiilor sau a notificatorilor de încredere).

Prin urmare, încurajăm statele membre să asigure capacități solide de știință și analiză a datelor în cadrul instituțiilor desemnate drept coordonatori de servicii digitale. Organizațiile existente și cele emergente, cum ar fi PEReN din Franța sau departamentele de știință a datelor din cadrul autorităților de concurență și de protecție a datelor, pot servi drept exemple atât de bune, cât și de rele practici în acest domeniu.

Pe lângă asigurarea unei capacități adecvate în domeniul științei datelor, coordonatorii de servicii digitale vor depinde de capacitatea de a recruta experți calificați din alte domenii. Administrațiile naționale trebuie să fie capabile să atragă persoane talentate pentru a ocupa aceste posturi pentru ca DSC să își îndeplinească obligațiile.

Recrutarea unui număr adecvat de profesioniști calificați și experimentați este un pas crucial. Cu toate acestea, viitorii coordonatori de servicii digitale vor trebui, de asemenea, să creeze un mediu în care activitatea multidisciplinară de muncă să se desfășoare în mod eficient.

În cele din urmă, instituțiile nou-desemnate ar trebui să dispună de resurse bugetare adecvate pentru a investi în personalul angajat și în buna funcționare generală a instituției, deoarece capacitatea coordonatorilor de servicii digitale de a funcționa eficient este direct legată de fondurile disponibile.

Armonizarea practicilor procedurale și a legislației naționale

Rezultatele slabe și deseori criticate ale UE în ceea ce privește aplicarea unui alt regulament, Regulamentul general privind protecția datelor (GDPR), ne reamintesc în mod clar de importanța

autorităților finanțate în mod adecvat și a procedurilor naționale armonizate în aplicarea legislației europene. Pentru a preîntâmpina probleme similare în ceea ce privește punerea în aplicare a regulamentului privind serviciile digitale (DSA), statele membre ar trebui să acorde o atenție deosebită stabilirii unor procese interne în cadrul instituțiilor care servesc drept coordonatori de servicii digitale compatibile cu cele ale omologilor lor din întreaga UE.

Comunicare eficientă

Un element crucial al procesului național de punere în aplicare a Regulamentului privind serviciile digitale va fi capacitatea instituției alese pentru a deveni coordonator de servicii digitale și a altor autorități de reglementare implicate de a comunica eficient între ele. În plus, sistemele naționale trebuie să fie compatibile cu sistemul internațional de schimb de informații, așa cum este descris la articolul 85 din Regulamentul privind serviciile digitale.

- Statele membre ar trebui să conceapă un sistem de comunicare robust și să încurajeze o mentalitate de colaborare a autorităților de reglementare implicate în supravegherea respectării Regulamentului de servicii digitale. În plus, statele membre trebuie să evalueze constant sistemele de comunicare, precum și să monitorizeze și să adopte bunele practici din întreaga UE.
- Organizarea de discuții în format de masă rotundă și ateliere de lucru pentru autoritățile implicate ar putea fi benefice pentru a evita disputele și pentru a crea un mediu de cooperativ de lucru.

Protejarea Coordonatorului de servicii digitale în viitor

O altă dimensiune a punerii în aplicare a Regulamentului privind serviciile digitale este longevitatea acestui nou cadru. Având în vedere cantitatea de legislație nouă în domeniul politicilor digitale care este în curs de pregătire, este esențial să nu privim Regulamentul privind serviciile digitale în mod izolat. În special noua și viitoarea legislație a UE privind guvernarea datelor, piețele digitale și inteligența artificială (AI) pot oferi conexiuni cu Regulamentul privind serviciile digitale și cu regimul de aplicare a acestuia.¹

Coordonatorii de servicii digitale ar trebui să fie înființați ca un sistem de monitorizare de alertă timpurie pentru problemele emergente, de exemplu, în ceea ce privește normele Regulamentului

¹ Vezi pentru detalii [New EU rules for digital services](#), pag. 39-40

privind serviciile digitale referitoare la transparență și la practicile de design înșelătoare, dar și alte problemele care nu sunt încă reglementate de acest regulament.

- Statele membre ar trebui să evalueze în permanență activitatea Coordonatorilor de servicii digitale din cadrul țării lor, dincolo de perioadele de evaluare periodice prevăzute de Regulamentul pentru servicii digitale, pentru a verifica dacă reglementarea platformelor digitale poate fi eficientizată.
- Coordonatorii de servicii digitale ar trebui să caute în mod activ schimburi cu autoritățile de reglementare din alte domenii pentru a identifica eventualele suprapuneri și oportunități de învățare.

2. Garantarea independenței politice a DSC

Independența totală este una dintre cerințele centrale pentru coordonatorii de servicii digitale. În consecință, subliniem importanța alegerii unui design instituțional care să facă o separare clară între instituțiile guvernamentale și coordonatorul de servicii digitale, pentru a garanta că acești coordonatori nu sunt supuși unei influențe nejustificate din partea oficialilor guvernamentali, a politicienilor, a reprezentanților industriei și a altor grupuri de interese. La desemnarea coordonatorilor de servicii digitale ar trebui să se respecte următoarele principii generale pentru asigurarea independenței organismelor de reglementare²:

- Asigurarea autorității de reglementare ca o autoritate distinctă a statului, liberă de controlul ministerial;
- Stabilirea unor criterii profesionale bine definite pentru angajați;
- Numirea președintelui DSC pentru o perioadă determinată și interzicerea revocării acestuia (sub rezerva unei revizuirii formale), cu excepția unor motive bine definite;
- Asigurarea DSC cu o sursă de finanțare fiabilă și adecvată;
- Scutirea autorității de reglementare de la limitele salariale ale funcționarilor publici pentru a atrage și a păstra personalul cel mai bine calificat și pentru a asigura stimulente adecvate pentru buna guvernare;
- Interzicerea executivului de a anula deciziile DSC, cu excepția unor canale atent concepute, cum ar fi o nouă legislație sau acțiuni în instanță pe baza legislației existente; și
- Impunerea raportării periodice către public și către organul legislativ.

3. Includerea societății civile prin crearea de legături strânse cu coordonatorul de servicii digitale

Consilii consultative compuse din reprezentanți ai societății civile

² [ICT Regulation Toolkit](#), p.9

În plus față de chestiunea menționată anterior privind crearea unor coordonatori de servicii digitale puternici și eficienți se află problema prevenirii utilizării abuzive a DSA pentru a promova agende politice.

DSA menționează în mod explicit organizațiile societății civile ca fiind actori importanți în aplicarea DSA, de exemplu, în calitate de notificatori de încredere, de consultanți experți pentru consiliul de administrație sau de cercetători autorizați. În general, DSA necesită o aplicare a legii care implică atât contribuția sectorului privat cât și reglementarea din sectorul public, și care ar trebui să includă expertiza societății civile³.

Din acest motiv, considerăm că este necesară instituirea unor consilii consultative de experți în cadrul aplicării DSA. Pe lângă contribuția experților, acestea ar putea oferi, de asemenea, un nivel suplimentar de supraveghere a coordonatorului de servicii digitale. În cazul în care aceste consilii sunt concepute cu o structură, o responsabilitate și un scop clar, acestea pot oferi contribuții valoroase privind bunele practici pentru procesele și guvernanta coordonatorului de servicii digitale.

Creșterea transparenței noului mediu pentru actorii privați din afara bulei politicii digitale

În viitoarea punere în aplicare a obligațiilor DSA, entitățile private au un rol important în utilizarea activă a opțiunilor oferite de DSA, cum ar fi înțelegerile extrajudiciare și mecanismele de notificare și de acțiune, precum și prin sesizarea instanțelor în calitate de reclamanți. Din discuțiile noastre reiese clar că noul peisaj de reglementare este dificil de parcurs pentru actorii din afara bulei politicii digitale. Din acest motiv, considerăm că statele membre ar trebui să se concentreze pe creșterea accesibilității instrumentelor aduse de DSA și să valorifice contribuțiile unui sector privat activ.

Sprijin pentru actorii non-statali implicați în aplicarea DSA

Este nevoie, de asemenea, de un sistem de sprijin pentru actorii non-statali care joacă un rol în punerea în aplicare a DSA, de exemplu, notificatorii de încredere sau organismele de soluționare extrajudiciară a litigiilor. În același timp, statele membre ar trebui să fie atente la riscul de a crea o dependență a actorilor non-statali implicați față de coordonatorii de servicii digitale.

4. Sensibilizarea opiniei publice

Creșterea conștientizării publicului cu privire la efectele și beneficiile DSA

O altă mare oportunitate pentru coordonatorii de servicii digitale de a juca un rol important în aplicarea DSA este educarea cetățenilor cu privire la drepturile lor ca utilizatori și obligațiile platformelor în raport cu aceștia. Actuala ignoranță a cetățenilor cu privire la DSA și la drepturile lor reprezintă o problemă serioasă. Pentru a crește conștientizarea cu privire la noile reguli pe care platformele ce operează în cadrul UE vor trebui să le respecte, recomandăm următoarele:

³ <https://verfassungsblog.de/dsa-money-effort/>

- Educația și implicarea publicului prin publicații informative și accesibile, evenimente și campanii;
- Înființarea unei structuri de comunicare științifică pentru a colabora cu cercetătorii și a comunica rezultatele cercetărilor lor, precum și cele proprii ale coordonatorului de servicii digitale către publicului larg;
- Implicarea activă a mass-mediei pentru a atrage atenția asupra drepturilor utilizatorilor, modalităților de îmbunătățire a securității și transparenței online, precum și asupra riscurilor sistemice emergente;
- Încurajarea platformelor online să-și informeze utilizatorii cu privire la DSA. Această informație ar trebui să fie ușor accesibilă, clară și scrisă într-un limbaj accesibil publicului țintă; și
- Organizarea de ateliere care să faciliteze interacțiunea dintre societatea civilă și structurile responsabile de aplicarea DSA.

5. Asigurarea unui proces transparent și incluziv de implementare a DSA

Consultări prealabile înaintea adoptării legislației naționale de implementare a DSA

Considerăm includerea unei largi game de actori și experți din societatea civilă în procesul de implementare a DSA a fi vitală pentru a oferi expertiză și perspective suplimentare, precum și pentru a construi o cultură civică participativă la nivelul întregii societăți față de noul regulament.

Recomandăm consultări publice frecvente și ușor accesibile înainte de adoptarea oricărei legislații secundare, incluzând, dar fără a se limita, la reprezentanți ai mediului academic, ONG-uri de nișă, companii din sectorul digital și alte părți interesate.

Sematari

Algorithm Watch (Germania)

ApTI (România)

Danes je nov dan (Slovenia)

Državljan D (Slovenia)

DSA Observatory (Țările de Jos)

Eticas Tech (Spania)

Frank Bold – Reconstruction of the State (Cehia)

Globsec – Alliance for Healthy Infosphere (Slovakia/international)

Homo Digitalis (Grecia)

Instrat Foundation (Polonia)

Panoptykon (Polonia)

Privacy Network (Italia)

PSSI (Cehia)

Simon Chignard (Franța)

Soizic Pénicaud (Franța)

Stiftung Neue Verantwortung, SNV (Germania)